

Orhan Pamuk'tan "üzerine yazılı" resimler

Nobelli yazar Orhan Pamuk'un 14 yıldır resimler yapıp notlar tuttuğu, okurlarınca bilinmeyen yanlarına ışık tutan defterleri kitaplaştı: *Uzak Dağlar ve Hatıralar*



HÜLYA ÇELİK hyegdm@gmail.com

Türkiye'nin Nobel ödülüne layık görülen tek yazarı Orhan Pamuk'la aynı çağda yaşamak ve yeni eserlerinin çıkışına şahitlik edip ilk baskılarını okumak büyük mutluluk. Yeni kitabı *Uzak Dağlar ve Hatıralar*'la da aynı mutluluğu yaşadığı bize büyük yazar. Ü-

stelik bu kez bir romanla değil; hatıralarını, rüyalarını, romancı kimliğinin gölgesinde kalan ressam yanını, günlük hislerini, roman kahramanlarını, dostlarını ve okurları olarak bugüne kadar kendisi hakkında hiç bilmediğimiz ayrıntıları kendi resimleriyle ve kelimeleriyle anlattığı not defterlerinden oluşan bir

kitabla karşımızda.

Kitabın kalbinde bir rüya var

Orhan Pamuk, 10 yılı aşkın bir süredir Moleskine defterlere resimler yapıyor ve yaptığı resimlerin üstüne yazılar yazıyor. Bu defterlerin

sayfalarından meydana gelen *Uzak Dağlar ve Hatıralar*, yalnızca dünyaca ünlü bir romancının iç dünyasını okuyabildiğimiz için değil, onun ressam yanını gözlemlendiğimiz, yaptığı çeşit çeşit manzara resmini seyredemediğimiz için de çok kıymetli. Kitap, defter sayfalarını göre değil, Pamuk'un duygularına göre sıralıyor. (Hangi sayfanın hangi yıla ait olduğuyorsa kitabın arkasına "dizin" olarak eklenmiş.) Kelimeleri kullanma hüneri kadar renkleri kullanma hünerine de hayran kaldığım sayfalar arasında dolaşırken Pamuk'un hatıralarındaki İstanbul manzaralarına, gemilere, uzak dağlara, dünyanın dört bir yanında gidip

korunmalı ve herkesin seveceği birisi yapmalıyım" diye yazdığı Mevlut'u ve yazarın hayat arkadaşı Aslı Akyavaş'ın bu romana nasıl dokunuşlar yaptığı da... Yazdığı yazıları, okuduğu kitapları, dost sofralarını ve bu sofralardaki sohbetlerini anlattığı bir günlük aynı zamanda. Kimi zaman da kelimelerin resimle-

rin içinde uçtuğu bir bilinç dökümü, "korkular, siyasi öfkeler"...

Resim ve yazıyı birleştirmek

William Blake'in adı da sık sık geçiyor Pamuk'un notlarında, çünkü o da yazı ve resmi aynı anda düşünen bir isim. Hatta bir sayfayı "kendimi William Blake ile özdeşleştirme nedenlerim" başlıklı listeye ayırmış Pamuk. "Onun gibi yazabilmek ister miydim bilmiyorum" diyor, "ama onun gibi bütün ömrüm boyunca yazı ile resmi aynı sayfada

düşünen ve gören biri olmak isterdim." Aslında *Uzak Dağlar ve Hatıralar*'da yaptığı tam da bu: Resim ve yazıyı aynı sayfada birleştirmek. Bir nevi deneysel bir çalışma, seyrine doyulmayan bir görsel şölen yaratmak, sayfaları ayırmak için ağaçların dal-



Bu kitap Orhan Pamuk'un yazdığı yazıları, okuduğu kitapları, dost sofralarını ve sohbetlerini anlattığı bir günlük aynı zamanda.



Orhan Pamuk'un *Uzak Dağlar ve Hatıralar*'da yaptığı şey resim ve yazıyı aynı sayfada birleştirmek. Bir nevi deneysel bir çalışma, seyrine doyulmayan bir görsel şölen...



ORHAN PAMUK
Uzak Dağlar ve Hatıralar

—SÖZ—

Masumiyet Müzesi'nin Füsün ve Kemal'i, hatta müzenin kuruluş günlerinde Pamuk'un hissettikleri, müzenin Füsün'un sigaralarıyla kaplı duvan da var bu notlarda, *Kar'ın K'sı* da; henüz yazılmamış "252 Resim" romanının hayali de; *Veba Gecele-*ri'nin yazılmaya başladığı gün de; *Kafamda Bir Tuhaflık*'ın, hakkında "Onu çok seviyorum, onu

larmı, güneşin ışınlarını kullanmak...

Orhan Pamuk'un notlarından bana en çok geçense "romancının yalnızlık ihtiyacı" duygusu oluyor. Eğin dünyasını yansıttığı notları, onun romanlarıyla uğraşabildiği günlerde çok mutlu, kalabalıklara karışıp yazamadığı gündaysa mutsuz olduğunu hissettiriyor. Örneğin *Veba Gecele-*ri'ne diğer her şeyden kopmuşluğu sayesinde başlayabildiğini anlatıyor. Orhan Pamuk'un manzara tutkusu olmasa bu defterler de olmazdı, diye düşünüyorum. Bugüne dek onun kaleminden okuduğum onca romanı; denize, gemilere ve balıklara uzaktan bakan çocuğun bugünkü Orhan Pamuk'a miras bıraktığı hayal gücüne borçlu olduğumu hissediyorum. Orhan Pamuk'un "hayata ve hayal gücüne davet eden" manzaraları, derlim herkese dünyayı biraz olsun unutturur: •

Uzak Dağlar ve Hatıralar / Orhan Pamuk / Yapı Kredi Yayınları / Anı / 400 Sayfa

